

VERSLAG

Kennis werkt, is de boodschap van professor Arnold Heertje, gastspreker tijdens de verkiezing leerbedrijf 2009 bij Aequor. Hij start zijn lezing bij die kennis en finisht er uiteindelijk ook.

“De kredietcrisis is een lachertje in vergelijking met een heel andere crisis die nu speelt.” Zo begint professor Arnold Heertje (1934), econoom, emeritus hoogleraar en columnist, zijn lezing op dinsdagmiddag 9 juni in Ede.

Hij is op uitnodiging van Aequor gastspreker tijdens de verkiezingsbijeenkomst van het groene leerbedrijf 2009. In de zaal zitten vooral vertegenwoordigers van genomineerde bedrijven en bedrijfsadviseurs van Aequor, een 120 mensen in totaal. Ze zijn in afwachting en voor een deel ook in nerveuze spanning, want zodra Heertje zijn verhaal heeft gedaan, zal bekend worden wie zich de rest van 2009 groen leerbedrijf van het jaar mag noemen.

“Het is een prachtig en ontroerend gebeuren”, vindt Heertje. Hij heeft de presentaties van de bedrijven aangehoord. Ze zetten zich stuk voor stuk in voor een goed leerklimaat, een plek waar mbo-leerlingen de begeleiding krijgen om zich te ontwikkelen en hun vakkennis te vergroten.

“Dat kennis werkt, dat zie je hier. Ik hoef gewoon niets meer te vertellen. Ik zou nu weg kunnen gaan.” Hij neemt een pauze en kijkt de zaal in. “Niettemin wil ik toch graag nog een paar opmerkingen maken.”

Winkel

Want hoe zit het met die crisis? Belangrijker dan de hele kredietcrisis acht Heertje de overlevenscrisis. Hij doelt op klimaat, energie, voedsel, water. “Dingen die ik samenbreng onder de kop duurzaamheid. Het positieve nieuws is dat er enorm veel werk ligt om daar wat aan te doen. Op elk niveau. Ik kan me dan helemaal niet voorstellen dat je

Econoom Heertje bij verkiezing groen leerbedrijf

Meer kennis, meer arbeidsvreugde

zegt: er komt een enorme repressie met miljoenen werklozen. Terwijl er zoveel werk aan de winkel is.”

Heertje, die in 2006 een essay publiceerde onder de titel ‘Echte economie’, legt de nadruk op economische ontwikkeling die duurzaam en hoogwaardig is. “Dat is meer dan alleen in financiële transacties kan worden uitgedrukt. Er zijn ook andere dingen van belang voor behoeftebevrediging van consumenten.”

“Kijk”, vervolgt hij, wijzend op het projectiedoek in de Aequorzaal. “Zou ik hier een schema laten zien van het consumentenvertrouwen, dan zou iedereen z’n zwarte pak aantrekken. Consumenten besteden niet, maar sparen weer. Voor mij gunstig”, schertst hij, “want nu hoeft ik niet meer zo vaak eropuit met mijn vrouw omdat ze schoenen wil kopen. Al die besparingen zou je moeten investeren in duurzaamheid. Als dat gebeurt staat er tegenover de afname van consumentenbestedingen een verbetering in immateriële sfeer. Een fun-

damentele draai. Je ziet in toenemende mate dat die wending ook op de agenda staat.”

Een factor daarbij is arbeid. Die is niet alleen productiefactor, zegt hij. “Want, waar wil je werken, met wie, wanneer? Als je je dat afvraagt, als je daar ruimte voor krijgt en als je als onderneming daarop inspeelt, dan voelt arbeid als een consumptiegoed.”

“Het paradoxale effect”, concludeert Heertje, “is dan dat als je je richt op arbeidsvreugde van de mens in plaats van op winst er ook een verbetering van je financiële positie kan zijn.” Want die mens leert meer, communiceert beter, verzuimt minder en is ook gelukkiger in zijn werk.

De boodschap is vanzelfsprekend dat al deze leerbedrijven en ook Aequor daaraan kunnen bijdragen.

Mode

Heertje heeft een uitgesproken mening over het onderwijs. In ‘Echte economie’ en ook op andere plaatsen heeft hij ver-

klaard dat het onderwijs in Nederland een dieptepunt heeft bereikt. ‘Informatie wordt met kennis verward. Leraren zijn verworden tot opzichters en klaslokalen zijn discoruimten geworden.’

Ook vandaag constateert hij dat kennis in Nederland al dertig jaar in het verdomhoekje zit. “Niet alleen specialistische vakkennis, maar ook de algemene inzichten en de fundamentele zaken. Fundamentele kennis is in Nederland niet meer in de mode.”

“Maar,” vervolgt hij, “het gaat er niet alleen om wat u kunt doen en hoe u aantrekkelijk kunt zijn voor die leerling, maar ook om wat die leerling kan doen voor u. Dat is denk ik ook een opdracht aan Aequor. Laat mensen zich in het onderwijs ontwikkelen overeenkomstig hun aanleg en belangstelling, want alleen dan krijg je mensen die gemotiveerd zijn.” Meer kennis, meer arbeidsvreugde. “Voor mij is dat ook onderdeel van duurzaamheid.” □